

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навально-науковий інститут мистецтв

Кафедра дизайну і теорії мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія візуального сприйняття

Освітня програма: Дизайн

Спеціальність: 022 Дизайн

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 02 вересня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Психологія візуального сприйняття
Викладач (-і)	Нагорняк Христина Михайлівна
Контактний телефон викладача	523429
E-mail викладача	nagornyakkristina@yahoo.com
Формат дисципліни	Денна, заочна форма
Обсяг дисципліни	90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	Нема дистанційної форми навчання по цьому предмету
Консультації	Консультація до екзамену 1 год. в семестрі, консультації до самостійної роботи проводяться на практичних заняттях.
2. Анотація до курсу	
<p>Курс «Психологія візуального сприйняття» орієнтований на більш глибоке розуміння здобувачем вищої освіти творчого задуму художника, втіленого ним у його картинах. Адже сприйняття мистецтва ми не розцінюємо як додаток до загальних існуючих теорій і дисциплін, в яких розкривають сутність мистецтва, і не як розрізнені емпіричні факти почуттєвого, соціологічного, психологічного чи якогось іншого характеру, виявлені у взаємозв'язках людської діяльності і мистецтва, а як самодостатню, науково і методологічно обґрунтовану органічну частину психології сприйняття.</p> <p>Психологія мистецтва забезпечує основи для розуміння природи художнього сприймання, механізмів впливу мистецьких явищ на людину і цим самим сприяє пошуку нових методів виховання і розвитку особистості мистецькими засобами.</p> <p>Природу мистецтва є специфічною формою суспільної свідомості й сферою творчої людської діяльності щодо осягнення та освоєння оточуючої дійсності. Зважаючи на це, дана дисципліна, акцентує увагу на таких специфічних особливостях мистецтва, як: власна сутність; специфічний зміст, в якому головними є художній сенс, художня картина світу і художня концепція людини, а також особливості сприйняття художнього твору. Програма реалізується у формі лекцій, практичних і самостійних занять.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Подати теоретичні та практичні засади виявлення психології візуального сприйняття. Ознайомити студентів із психологічними особливостями творчості окремих художників, для кращого розуміння і сприймання їхніх творів. Дана дисципліна допоможе здобувачам вищої освіти, у чуттєвих даних певного образу, побачити семантично-поетичний зміст образу і втілений у ньому задум художника. Оволодіти теоретичними основами сприймання візуальних образів. Закріпити знання отриманні на лекційних заняттях, ознайомитись із психологічними особливостями творчості художників, для об'єктивного розуміння змісту твору і</p>	

авторського задуму. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: основні чинники, що впливають на психологію творчості художників та образотворчі прийоми (колір, форма, лінія), які розкривають психологізм картини

4. Результати навчання (компетентності)

Компетенції соціально-особистісні:

компетентності, які реалізується через здатність до генерування ідей, висування гіпотез, асоціативного мислення, стильового аналізу тощо.

Інструментальні компетенції:

володіння знаннями основних стильових напрямів у мистецтві, сукупності ознак, що дають право стверджувати про належність досліджуваного об'єкта до певного стилю, уміння за необхідності створювати об'єкти із заданими стильовими характеристиками;

Загальнонаукові компетенції:

У структурі професійної компетентності дизайнера важливе місце займають загальнонаукові компетенції – фундаментальні знання з основ дизайну, матеріалознавства, історичних стилів тощо, розуміння їх значення для майбутньої професійної діяльності, здатність і готовність використовувати знання для вирішення професійних завдань. Загальнонаукові компетенції є основою для засвоєння дисциплін циклу професійної та практичної підготовки, впливають на формування професійних якостей фахівця й оволодіння майбутньою професією.

Професійні компетенції:

володіння культурно-історичними та художньо-естетичними знаннями; уміння та навички художньоестетичного сприймання, аналізу й інтерпретації творчості дизайнерів відповідно до авторського задуму, розуміння єдності форми та змісту; прагнення та здатність реалізувати на практиці художньо-естетичний потенціал для одержання власного неповторного результату творчої діяльності;

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	16
семінарські заняття / практичні / лабораторні	14
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
II	дизайн	I	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Модуль 1. Загальні принципи візуального сприйняття					

<p>Тема 1. Загальна психологія художнього сприйняття. Психологічні теорії вчених.</p>	Лекція	1,6 із списку рекомендовано і літератури	2 год		
<p>Тема 2. Психологічні характеристики художнього таланту. Механізми становлення людини-митця.</p>	Лекція	1,3, 6 із списку рекомендовано і літератури	2 год		
<p>Тема 3. Психологічний вплив мистецтва на особистість.</p>	Лекція	1,2 із списку рекомендовано і літератури	2 год		
<p>Тема 4. Психологія сприйняття кольору в мистецтві.</p>	практична	1,10, 9 із списку рекомендовано і літератури	2 год	5	
<p>Тема 5. Зорові ілюзії в живописі (оптичні, психологічні, емоційні).</p>	Лекція	1,10 із списку рекомендовано і літератури	2 год		
<p>Модуль 2. Естетика та психологія сприйняття живописних, монументальних та архітектурних форм</p>					

<p>Тема 6. Психоемоційні стани художників та їхній вплив на творчість (тема «болю») на прикладі: Ф.Гойї, Ван Гога, А.Тулуз-Лотрека, Е.Мунк, С.Далі, Ф.Кало та ін.</p>	Лекція/ Практична	1, 11 із списку рекомендованої літератури	2/2 год	10	
<p>Тема 7. Візуальне сприйняття сюрреалістичних зображень</p>	Лекція	11, 1 із списку рекомендованої літератури	2 год		
<p>Тема 8. Психологічні особливості сприйняття абстрактних полотен.</p>	Практична	1, 6, 7 із списку рекомендованої літератури	2 год	5	
<p>Тема 9. Особливості візуального сприйняття орнаменту.</p>	Практична	1, 6 із списку рекомендованої літератури	2 год	5	
<p>Тема 10. Естетика та психологія сприйняття художнього образу людини: символізм жіночих образів; чоловічі образи; образ</p>	Лекція/ практична	1, 6 із списку рекомендованої літератури	2/2 год	15	

андрогіна- культурна метафора досконалої людини.	Тема 11. Психологія сприйняття архітект. форм.	Лекція/ Практи чна	1, 4 із списку рекомендовано ї літератури	2/2 год	5	
		Тема 12. Монументаль не мистецтво та його сприйняття.	Практи чна	1, 4 із списку рекомендовано ї літератури	2 год	5

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Поточне тестування та самостійна робота							Підсумковий тест (екзамен)	Сум а
	Змістовий модуль 1/2								
	T4	T6	T8	T9	T10	T11	T12		
	5	10	5	5	15	5	5	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсowego проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зарахован о
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зарахован о з можливіс

				тю повторно го складання
		0-25	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Вимоги до письмової роботи	-			
Семинарські заняття	-			
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання практичних і самостійних завдань.			
7. Політика курсу				
Політика курсу передбачає засвоєння матеріалу з даної дисципліни, що дасть змогу уникнути академічної недоброчесності, зокрема плагіату при виконанні практичних завдань. Також зрозуміти, вникнути і проаналізувати важелі впливу, якими керувались митці при створенні своїх полотен.				
8. Рекомендована література				
І Базова				
<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Ананьев Б. Г.</i> Задачи психологии искусства // Художественное творчество: Сб. — Л., 1982. — С. 236–242. (Або: http://www.gennadij.pavlenko.name/docs/tvor/tvor24.html) 2. <i>Басин В. Ф., Прангишвили А. С., Шерозия А. Е.</i> О проявлениях бессознательного в художественном творчестве // Вопр. философии. — 1978. — № 2. — С. 57–69. 3. <i>Выготский Л. С.</i> Психология искусства / Сост., авт. послесл., ред. М. Г. Ярошевский. — М.: Педагогика, 1987. — 341 с. 4. <i>Волков Н. Н.</i> Восприятие картины / Н. Н. Волков. — М. : Просвещение, 1969. — 56 с. 5. <i>Джинджихашвили Н. Я.</i> К вопросу о психологической необходимости искусства // Бессознательное: Природа, функции, методы исследования: В 4 т. — Тбилиси: Мецниереба, 1978. — Т. 2. — С. 493–504. 6. <i>Замятин Е.И.</i> Психология творчества // Художественное творчество и психология: Сб. — М.: Наука, 1991. — С. 158–162. (Або: http://www.gennadij.pavlenko.name/docs/tvor/tvor26.html) 7. <i>Кокарева М.В.</i> Генезис художнього сприймання студентами твору сучасного живопису // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. — К.: Видавництво «Фенікс», 2013. — Т. XII. Психологія творчості. — Випуск 16. — С. 189-197. 				

8. *Клепиков О. И., Кучерявий І. Т.* Основы творчості особи. — К.: Вища шк., 1996. — 294 с.
9. *Мелетинский Е. М.* Аналітична психологія і проблема походження архетипических сюжетов // Бессознательное: Сб. — Новочеркасск, 1994, С. 159–167. (Або:<http://www.gennadij.pavlenko.name/docs/tvor/tvor4.html>)
10. *Моляко В. О.* Концепція творчого сприймання / В. О. Моляко // Актуальні проблеми психології. Проблеми психології творчості. Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. (За ред. В. О. Моляко) – Житомир. 2008.. - Том 12. - Вип. 5. - Ч. 1. – С. 7-14.
11. *Моляко В. А.* Психологические проблемы творческой одаренности. — К.: Знание, 1995. — 52 с.

Допоміжна

1. *Арнаутов М.* Психологія літературного творчства / Пер. с болг. Д. Д. Николаева. — М.: Прогресс, 1970. — 655 с.
2. *Галин С. К.* Личность и творчество. — Новосибирск: Новосиб. кн.изд-во, 1989. — 128 с.
3. *Овсяннико-Куликовский Д. Н.* Психологія мислі і чувства. Художественное творчество // Овсяннико-Куликовский Д. Н. Литературно-критические работы: В 2 т. — М.: Худож. лит., 1989. — Т. 1. — С. 26–188.
4. *Роменець В. А.* Психологія творчості: Навч. посіб. — К.: Либідь, 2001. — 288 с.
5. *Силина Т. О.* Некоторые теоретические аспекты психологии творческой деятельности // Практична психологія та соціальна робота. — 2003. — № 2–3. — С. 122–125.
6. *Юсов Б. П., Ильченко В. И., Левченко О. А.* Личность и творчество: проблемы, идеи, возможности. — Луганск: Пресса, 1997. — 157 с.

Викладач _____ Нагорняк Х.М.